REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare *nr. 30.*
Scrisori nefrancate nu se primesc.— Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURI de ANUNȚURI:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik.
în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare.— Publicărĭ maĭ dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI.

ANUL LXV.

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-riĭ de *Dumineca* 2 *fl.* pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de *Dumineca* 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Tĕrgul Inuluĭ Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe treĭ lunĭ 6 corónе. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și insertiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 123. Brașov, Joĭ 6 (19) Iunie. 1902.

Salto mortale al luĭ Wlassics.

Vorbind erĭ la locul acesta despre nouele atentate urzite și sĕvĕrșite de ministrul Wlassics în contra limbeĭ și a șcólelor nóstre ḑiceam, că avem sĕ ne așteptăm încă la marĭ surprise din partea acestuĭ ministru al maghiarisăreĭ.

Cu tóte acestea nu credeam, că ni-se va da ocasiune a constata deja astăḑĭ după 24 de óre, că presupunerea nóstră a fost la loc. Ba putem ḑice, că noua mĕsură a luĭ Wlassics, care ne face sĕ revenim aḑĭ asupra activităţiĭ sale destructóre, întrece și cele maĭ pesimiste bănuelĭ, întrece tot ce s'a prestat până acuma în detrimentul șcólelor și a desvoltăreĭ culturale a naționalităților.

E vorba de cea maĭ próspĕtă ordinațiune circulară pe care ministrul instrucțiuneĭ publice a lansat'o relativ la instrucțiunea limbeĭ maghiare în șcólele poporale nemaghiare. Numĕrul și data acesteĭ circulare nu le cunóscem. Dér ce importă? Lucrul de căpetenie e, că ministrul dă nouĕ poruncĭ cu privire la propunerea limbeĭ maghiare în amintitele șcóle.

In introducere ministrul constată, că, deși legea din 1879 (art. XVIII) e în vigóre deja de 23 de anĭ, totu-șĭ, după datele și esperiențele ce și le-a câștigat, ea nicĭ până aḑĭ nu dă resultatul pretins de litera și de spiritul eĭ.

E curios, că ministrul pare a fi surprins de acéstа, când toțĭ ómeniĭ pricepĕtorĭ au prevĕḑut un astfel de resultat și au preḑis cu siguritate, că introducerea forțată a studiuluĭ limbeĭ maghiare în șcólele nóstre poporale va avé numaĭ resultate negative împiedecând desvoltarea și progresul acestora. Vor maĭ trece însĕ alțĭ 23 de anĭ și încă odată pe atâta și acea lege tot nu-șĭ va ajunge scopul, find-că se opune desvoltăriĭ firescĭ și celor maĭ capitale precepte pedagogice.

Ministrul Wlassics, după ce maĭ are în mână și datele și esperiențele de până acum, nu e așa de puțin pĕtrunḑĕtor ca sĕ nu vadă acéstа. De aceea el se preface în circulara sa, că „vrea sĕ-șĭ împlinéscă o datorie“ fața cu legea, stăruind cu „tótă stricteța“, ca sĕ se esecute, — lucru la care, de pildă, în ce privesce legea naționalităților, deși au trecut dela aducerea eĭ 34 de anĭ, nu s'a gândit și nu se gândesce nicĭ un ministru unguresc. Se preface numaĭ, căcĭ în realitate ordonanța, de care vorbim, nu numaĭ că iese cu totul din cadrul legiĭ dela 1879, dér póte fi considerată de fapt ca primul pas temerar întreprins de guvern pentru a nimici cu totul instrucțiunea în limba maternă a școlarilor nemaghiarĭ și a pregăti ast-fel terenul pentru totala maghiarisare a șcólelor nóstre poporale confesionale.

Ordonanța ministruluĭ de instrucțiune publică pornesce dela principiul, sĕ se dea ocasiune fie-căruĭ locuitor de limbă nemaghiară, ca sĕ-șĭ pótă însuși limba maghiară, care este limba statuluĭ, și sĕ nu sufere în privința acésta din causa neajunsurilor șcólelor. De aceea se ordonă inspectorilor școlarĭ sĕ visiteze temeinic șcólele cu limba de propunere nemaghiară, și sĕ îngrijéscă ca fie-care învĕțător sĕ fie deplin pregătit pentru predarea limbeĭ maghiare.

Ceea-ce însĕ este culmea volniciei ministeriale se referă la numĕrul órelor, pe care-l prescrie ordonanța luĭ Wlassics pentru șcólele nóstre. Pretinde adecă nicĭ maĭ mult nicĭ maĭ puțin decât ca *jumĕtate din totalitatea órelor câte se țin peste sĕptĕmână în școlă* sĕ fie destinate pentru învĕțarea limbeĭ maghiare, căcĭ numaĭ așa, ḑice, se póte asigura ajungerea aceleĭ ținte, despre care se vorbesce în introducerea legeĭ dela 1879, ținta, ca toțĭ locuitoriĭ sĕ-șĭ pótă însuși limba statuluĭ.

Sunt monstruóse salturile, ce le face ministrul maghiarisăreĭ în ordonanța sa. Chiar șĭ urzitorul legeĭ dela 1879, antecesorul luĭ Trefort, s'ar spăria de cutezanța cu care umblă sĕ rĕstórne tóte limitele, ce s'au pus în acea lege studiuluĭ limbeĭ maghiare.

Póte fi o politică maĭ primejdiósă și maĭ anarchică ca politica de instrucțiune a luĭ Wlassics?

Principele Bulgarieĭ în Rusia.

Inainte de a merge sĕ-șĭ caute de sănĕtate la o baie din Austria, prințul Ferdinand al Bulgarieĭ a întreprins cunoscuta sa călĕtorie la curtea din Petersburg, de unde a plecat înainte cu câteva ḑile.

Scopul imediat al aceste călĕtorii a fost, ca principele, care fù însoțit de o deputațiune bulgară, sĕ învite pe Țarul Nicolae la solemnitatea inaugurăriĭ monumentuluĭ Țaruluĭ liberator Alexandru II, ce se va sĕvîrși la Sofia în anul viitor. Acesta va fi cel maĭ mare monument al Bulgarieĭ, esecutat de renumitul sculptor italian Zochi. Nimenĭ nu s'așteptă, că Țarul în persónă va asista la serbare, dér se crede, că în urma învităriĭ va lăsa sĕ fie înlocuit de vr'un mare duce, séu cel puțin de vr'un înalt demnitar al Curțiĭ.

In cercurile politice bulgare se asigură, că călĕtoria principeluĭ bulgar n'a avut un scop pronunțat politic, deși principele a fost însoțit și de primul sĕu ministru Dr. Danev.

Diarul „N. fr. Presse“ din Viena primesce din parte competentă bulgară unele informațiunĭ, după carĭ faimele despre o apropiată *proclamare a Bulgarieĭ de regat*, nu s'ar adeveri. Despre așa ceva sĕ nu fi fost nicĭ vorbă la Petersburg. Bulgaria se simte puțin stingherită prin faptul că Sultanul e suzeranul principeluĭ sĕu. In realitate principele și statul bulgar se bucură de tótă independența. Bulgaria póte încheia liber tratate comerciale cu statele strĕine, póte sĕ-șĭ trimétă representanțiĭ seĭ diplomaticĭ (deși numaĭ în calitate de agențĭ diplom.) pretutindenĭ. Ce s'atinge însĕ de disposiția tratatuluĭ dela Berlin, ca Bulgaria sĕ plătéscă o'cuotă-parte pentru datoria publică a Turciei, ea a rĕmas până aḑĭ o literă mórtă. Prințul Ferdinand — ḑice maĭ departe informatorul bulgar — nicĭ n'ar avé ambițiunea sĕ devină în curĕnd rege (?), el vré maĭ întâiŭ sĕ consolideze raporturile politice, militare și economice în Bulgaria... Sigur e numaĭ, că prințul voesce sĕ stea în cele maĭ strînse legăturĭ de amiciție cu Rusia, dér nu uită cât de important e pentru Bulgaria de a sta bine și cu Austro-Ungaria...

Décă principele a fost însoțit și de președintele Sobranieĭ *Zancov* și de ministru de rĕsboiŭ *Papricov*, causa ar fi, că atât adunarea națională, cât și armata au voit a-se asocia la omagiile aduse nepotuluĭ Țaruluĭ liberator.

Nicĭ afacerea *Firmilian* sĕ nu fi format obiect de discusiune în convorbirile dela Petersburg. Vĕḑênd Bulgaria, că Rusia se interesézа așa de mult pentru consacrarea acestuĭ episcop sĕrbesc, a renunțat de a

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Rosalii

petrecute la Blașiŭ și la Oradea-mare.

Metropolitul de pie memorie A. St. Șuluțiu, în literele sale fundaționale, a dispus, ca fundațiunea sa capitolul din Blașiŭ sĕ o administreze cu consiliul bărbaților românĭ de religiunea gr. cat. aflătorĭ în oficiĭ înalte de stat, séu și a altora, carĭ se bucură de stima publică. Disposițiunile acestea testamentare au creat apoĭ așa numitul: *senat al fundațiuneĭ A. St. Șuluțiane* și *directoriul fundațiuneĭ* dintre carĭ cea dintâiŭ corporațiune se întrunesce tot la 6 anĭ odată, éră a doua în fie-care an la ședințe ordinare. Patru membriĭ aĭ acestor corporațiunĭ se află astăḑĭ cu locuința în Budapesta.

Actualul Metropolit, la rugarea unora dintre noĭ, a avut bunătatea, că de vr'o câțĭ-va anĭ încóce a întrunit la Blașiŭ directoriul fundațiuneĭ, orĭ cu el și senatul, tot în ajunul Rosaliilor. Aveam adecă fiecare membru estraneu dorința de a petrece și ḑiua de Rosalii în Blașiŭ, spre a asista la ceremoniile religióse, carĭ cred, că cu maĭ mare pompă, precisiune și solemnitate înălțătóre de inimă ca în Blașiŭ în bisericile de ritul oriental nicăirĭ nu se celebréză. Mângâierea sufletéscă, ce o aflăm în biserică, apoĭ căldurósa ospitalitate, de care ne bucurăm la curtea Metropolituluĭ, au făcut sĕ dorim fierbinte, ca prima ḑi de Rosalii, cât timp ni-se va da ocasiune, sĕ o petrecem în Blașiŭ.

Așa a fost acésta în 1900, când Metropolitul nostru a întrunit la Blașiŭ în sĕptĕmâna dinainte de Rosalii atât senatul, cât și directoriul; așa a fost acésta și în 1901, când s'a întrunit la Blașiŭ directoriul fundațiuneĭ șuluțiane. In ĕst-an însĕ nu a fost așa. Afacerĭ urgente au silit pe Metropolitul, de a convocat directoriul încă înainte de Pascĭ, pe Dumineca Floriilor. Ceĭ-ce au luat parte la ședințele directoriuluĭ din ĕst-an spun, că au fost pe deplin recompensațĭ pentru lipsa Rosaliilor, căcĭ ospitalitatea, ce au aflat'o la curtea Metropolituluĭ, a fost tot cea vechiă, și că ceremoniile dela Florii încă au fost frumóse și impunĕtóre. Mângâiere sufletéscă déră încă au aflat deplină.

Și totușĭ sufletul acelora, carĭ s'au dus de aicĭ la Rosaliile din 1900 și 1901 la Blașiŭ, Rosaliile din ĕst-an l'au lăsat trist și nemângâiat. Nu pentru-că nu am putut fi în prima ḑi de Rosalii în Blașiŭ, căcĭ acolo—de ne va da bunul Dumneḑeu viĕță — vom maĭ puté merge de Rosalii, căcĭ laudă Domnuluĭ, Metropolitul nostru fiind încă în vigórea vieței și în deplină sănĕtate, ne va maĭ puté primi la Rosalii în curtea sa ospitală.

Ceea-ce ne face însĕ trișțĭ și nemângâiațĭ este faptul, că ḑiua a doua de Rosalii nu o maĭ putem petrece, ca la 1900 și 1901, la ospitala curte a episcopuluĭ Mihail Pavel în Oradea-mare. Primiserăm adecă dela nu de mult rĕpausatul episcop învitarea, ca la .reîntórcerea din Blașiŭ, sĕ-l visităm și sĕ-ĭ fim óspeții seĭ în reședința episcopéscă din Oradea-mare. Acolo am petrecut în doĭ anĭ după olaltă a doua ḑi de Rosalii, și făcuserăm în anul trecut votul, că, până când ne va ajuta Dumneḑeu, de Rosalii sĕ visităm pe bunul episcop în reședința sa, căcĭ ne asigurase, că-ĭ vom fi tot-déuna óspețĭ dorițĭ.

Provedința a voit însĕ alt-cum!

Iubirea și căldura cu carĭ am fost întîmpinațĭ de Prea Sânția Sa la Oradea, ne-a fost surprins pe toțĭ, încât nu ne puteam da sémă, că unde suntem. Credeam, că ne aflăm la casa părinților, orĭ a frăținilor noștri, atât de mult ne simțiam acasă la bunul nostru găzduitor.

In amêndouĕ rêndurile ne-a trecut a doua ḑi de Rosalii ca un vis plăcut. Episcopul, afară de sânta liturgie,—la care în catedrala cea frumósă, pe care cu marĭ spese a restaurat'o și înfrumsețat'o, am asistat și noĭ,—tótă ḑiua până séra târḑiu, când a trebuit sĕ plecăm, s'a aflat în societatea nóstră; și-l asigurez pe d-l profesor Moldovan, — pe care eu ca pe om de convingere nu-l numĕr între renegațĭ, și care în memoriul sĕu din „Budapesti Hirlap“, altcum interesant, afirmă că limba de conversare la masa episcopuluĭ a fost cea maghiară — că cu noĭ episcopul a vorbit *numaĭ românesce*, și cu tóte acestea și noĭ, ca și domnia-sa am recunoscut în episcop pe preotul, omul și patriotul perfect. Și acésta nu pentru-că la masa sa vorbia unguresce, orĭ românesce după cum pretindea adecă curtoasia și cunoscința de limbă a óspeților, ci pentru faptele sale mărețe și nobile, carĭ i-au încununat cu laurĭ neperitorĭ viĕța.

Episcopul Pavel a purtat la inimă tot-déuna interesul bisericeĭ, al căreĭ servitor era, binele poporuluĭ pe care-l păstoria, și luminarea némuluĭ al căruĭ fiu se profesa. Și tóte acestea le scia unĭ cu iubirea de patrie. Ișĭ iubea și limba, în-

mai face oposițiune față cu el și speréză, că în schimb Rusia o va compensa cel puțin prin aceea, că va urgita la Constantinopol *reforme* pentru Macedonia, precum le cere tratatul de Berlin.

Toastelor ținute la Peterhof ḑiarele rusescĭ le atribue o importanță istorică. „Novoie Vremia“ ḑice, că inima bună a Țarului *a iertat trecutul*, ér rĕspunsul principelui arată neîndoios, că *Bulgaria nu va mai părăsi calea, pe care a apucat*, deóre-ce e convinsă, că esistența ei politică e imposibilă fără o înțelegere cu Rusia. „Swiet“ esclamă însuflețit: „fie-care naționalitate slavă sĕ-și ia ca model Bulgaria“. Mai reservat vorbesce numai „Nowosti“, amintind și de învoiala dela 1897 între Austro-Ungaria și Rusia.

Mișcărĭ naționaliste.

Sub titlul acesta *„Alkotmány“* dela 17 Iunie se ocupă în prim articol cu mișcările din sînul naționalităților din Ungaria. După-ce spune, că în decurs de 35 anĭ de guvernare liberală, cestiunea naționalităților n'a putut sĕ fie nicĭ resolvată, nicĭ sugrumată, continuă așa:

„Liberalii noștri au călărit vecĭnic pe cestiunea naționalităților și călăresc și adĭ. Orĭ de câte orĭ ei se află în strîmtóre, stau înainte cu cestiunea acésta și cu frase patriotice marĭ seceră victoriĭ în parlament asupra naționalităților, ér numai în parlament și în pressă. De fapt însĕ puțin, seu chiar de loc nu-șĭ sfarmă mintea cu starea populațiunei nemaghiare. Ei nu sciu măcar, ce se întîmplă în aceste straturĭ ale poporului; de câte-orĭ însĕ se fac alegerĭ dietale, le vine minte, că pentru câștigarea mandatelor guvernamentale așa numitele comitate locuite de naționalitățĭ furniséză cele mai multe voturĭ și-șĭ duc candidații prin Trencin și Ardeal, încercând sĕ întărescă prin aceștia statul maghiar. Cum-că acésta nu e politică de naționalitate, ci curat politică de interes și partid, o scie orĭ și cine și o dovedesc resultatele.

„Coloman Tisza, orĭ de câte-orĭ se ivia o astfel de mișcare naționalistă, totdéuna o dripia în parlament; tot așa a făcut Banffy, ér acum Coloman Szell încă e teribil de energic, decă vr'unul dintre deputații sașĭ, orĭ slovacĭ vorbesce și atacă statul maghiar. Stânga estremă și drépta estremă îĭ ajută luĭ Szell de-a salva patria și emulând unii cu alții arangéză scene atât de sgomotóse, încât decă puterea Ungariei ar consta din puterea de întonare a trimbiților Jericonice, atuncĭ de sigur am pus stăpânire pe toțĭ inimicii noștri internĭ. E regretabil însĕ, că faptele dovedesc altceva, căcĭ afară în țéră vorbirile luĭ Coloman Szell și efectul revoltărei parlamentare e bagatel, ér politica națională ar trebui făcută cu factorĭ și mijlóce mai seriόse.

„Câtă vreme *nemulțumirea cresce ḑilnic, miseria se întinde, puterea guvernului n'o simte poporul decât în asuprire, funcționarii nu duc grija poporului, drepturile luĭ nu sunt respectate, interesele și sentimentele luĭ nu sunt luate în sémă și adese-orĭ sunt călcate*; câtă vreme cetățenii nu privesc în stat pe binefăcĕtorul, ci pe neamicul lor — *cu silnicie legală, cu terorisare și înfricare nu va succede resolvirea cestiunei naționalităților* și consolidarea unității naționale.

„Superioritatea culturei maghiare nu trebue sĕ consiste în acésta. Trebue, ca ea sĕ străbată naționalitățile: dér și acésta merge greu cât timp politica liberală nu sprijinesce instituțiunile, carĭ sunt contopite cu sufletul poporului, ci 'dimpotrivă cu *fanatism anticreștinesc* înstrĕinéză bisericele de către stat și persecută cu patimă biserica catolică, cea maghiară... Fără de biserică și școlă nicĭ un guvern maghiar nu se va ferici pe terenul politicei de naționalitate“...

Articolul încheie prin a ridica obicĭnuitele învinuirĭ ale partidului poporal catolic la adresa guvernului și prin a face puțin șovinism, căḑênd astfel autorul luĭ tocmai în pĕcatul, ce-l pune în cârca liberalismului. E un fel de intoleranță, care pusă alăturĭ cu adevĕrurile, ce le spune mai sus, face o ciudată impresie asupra cetitorului nepreocupat.

„Corda Fratres“.

Am făcut amintire de apelul, ce l'a adresat d. Virginio Calegari, consulul și directorul secției italiene din Viena, către colegii sĕi italienĭ. Dăm acuma în traducere numitul apel:

Iubițĭ colegĭ! Sunteți în ajunul de a vĕ da votul asupra referendului și a decide astfel atitudinea, pe care secțiunea italiană o va observa în cestiunea de naționalitate. Nu mĕ îndoesc de loc, că referendul va confirma în mod splendid decisiunea congresului din Roma, ca adecă fie-care confederat sĕ fie liber de a face parte din secțiunea națională, pe care o va prefera.*) De aceea doresc, ca punêndu-vĕ bila în urnă, vețĭ fi adênc convinșĭ, că singura împărțire posibilă în „Corda Fratres“ este aceea după naționalitățĭ.

Vice-președintele nostru Jacchia vĕ presentă treĭ soluțiunĭ, din carĭ vi-o recomandă pe cea din urmă. Acestea sunt:

I. Impărțirea „Cordei Fratres“ după secțiunĭ naționale,

II. Impărțirea „Cordei Fratres“ după state politice.

III. Nicĭ o împărțire în secțiunĭ.

Prima și a doua au numĕroșĭ aderențĭ, dér a treia nu cred, că se póte sprijini, decât pe propunĕtorul ei; de altminterĭ ea a fost cu desĕvêrșire sdrobită și dovedită de nerealisabilă de către Dr. Giglio-Tos.

Rĕmân de discutat celelalte douĕ. Și aicĭ am fost precedațĭ de Dr. Giglio-Tos, care cu eficace și splendide motivațiunĭ coroborâ pe cea dintâiŭ și combătŭ pe a doua. Sĕ nu vĕ fie neplăcut totușĭ, decă și noi vom adăuga câte ceva și cu deosebire referitor la condițiunile nóstre, cu atât mai vêrtos, cu cât fórte puțin cunóscețĭ afacerile nóstre. (Adecă ;Italienii din Italia, pe celea ale Italienilor din Austria! — Trad.)

Colegul Jacchia, în broșura sa asupra naționalităților face sĕ se vadă în maĭ multe locurĭ posibilitatea unor eventuale contraste între Italienĭ și Austriacĭ și ḑice, că în Turin, manifestațiunea Triestinilor nu avuse nicĭ o consecință pentru-că nu era de față nicĭ un Austriac. Dér ce înțelege el sub austriac? Un supus austriac? Atuncĭ și Triestinii erau supușĭ austriacĭ! Séu pe unul de naționalitate austriacă? Dér nicĭ sĕ caute cu felinarul nu va găsi în Austria un singur Austriac, ci va găsi în loc de acésta, Germanĭ, Cehĭ, Românĭ, Italienĭ, Poleacĭ, Rutenĭ, Slovenĭ, Sêrbĭ, Croațĭ, căcĭ toțĭ *Austriacii* aparțin uneia din aceste naționalitățĭ *recunoscute de stat* și nicĭ una din acestea n'ar fi avut la Turin de a se opune Triestinilor.

Sĕ ne imaginăm așa dér o secțiune austriacă, adecă compusă din atâtea naționalitățĭ și tóte în luptă între sine. Ce ordine internă! Ce lucrare proficuă! Ce armonie! Ceea ce s'ar puté întêmpla, ar fi repetarea carambolagelor, ce le vedem întêmplându-se între aceste naționalitățĭ reunite în parlamentul austriac.

Decă ne imaginăm, în loc de acésta, împărțirea pe națiunĭ ca: Cehĭ, Germanĭ, Italienĭ, Poleacĭ etc. aceștia vor lucra cu succes, fie-care în secțiunea sa națională și „Corda Fratres“ va prospera cu atât mai mult.

Același lucru se póte ḑice despre Ungaria, unde sunt diferite naționalitățĭ principale: Ungurĭ, Germanĭ, Românĭ, Sêrbĭ Croațĭ, Italienĭ și alții.

Sĕ ne imaginăm secțiunea representantă de Germania, ca stat: Francesii din provinciile Rhinului nu vor voi, de sigur, sĕ facă parte din acea secțiune, nicĭ Poleacĭ din Posnania și étă atâtea forțe tinere perdute pentru federațiune, tot așa după cum ar fi perduțĭ Poleacii și Finlandesii într'o secțiune a statului rus!

Nesocotind apoi, că în cas contrar federațiunea ar perde pe toțĭ acei tinerĭ, carĭ îșĭ au șederea provisorie într'un oraș strĕin și carĭ din causa acésta forméză consulate a parte. Tóte acestea se resolvă prin împărțirea după naționalitățĭ.

Și pentru ce au fost disidii fórte accentuate între Românĭ și Ungurĭ? Tocmai fiind-că Ungurii vor a supune naționalitatea statului, ca ființă politică și prin urmare Românilor din Transilvania nu le recunosc *naționalitatea română**)

Incă un cuvênt către susținătorii împărțirii după state politice.

Cine a lansat acéstă propunere? Ungurul, Dr. Ludwig.

Premit, că sunt primul care recunosc, că națiunea ungurescă este și trebue sĕ fie completamente independentă. De aceea observ: Secțiunile (după state politice) ale unei federațiunĭ internaționale trebue tocmai sĕ fie formate după criteriile, ce reguléză raporturile între acest stat și cele-lalte, adecă după criterii diplomatice.

Ei bine, în referințele diplomatice, adecă în raporturile sale cu streinătatea, Ungaria este intim legată cu Austria; *nu esistă ambasadorĭ, nicĭ consulĭ ungarĭ*, ci austro-ungarĭ. Intrebați așa-dér pe Dr. Ludwig și pe colegii sĕi ungurĭ, decă ar vré *sĕ facă parte dintr'o secțiune austro-ungară?* Și tocmai aicĭ am ajunge, acceptând propunerea luĭ.

Decă ei, susținênd, că Ungaria e un stat a parte, ar forma o secțiune de sine (tot ca stat), ar viola fără îndoială raporturile politice, ce esistă între Austria și Ungaria. Și propriu ḑis tocmai el vré secțiunile după state, pentru a nu viola nexul politic!

Vice-președintele d. Jacchia ḑice, că datoria federațiunei este de a înfrăți cu orĭ-ce preț pe studenții din tótă lumea, evitând manifestația antipatiilor de rassă. Óre n'ar fi, a ațîța aceste antipatii, cuprinḑênd mai multe naționalitățĭ diferite într'o secțiune, în loc sĕ fie fie-care de sine, pentru-ca sĕ înceteze atuncĭ aceste conflicte?

Incă un argument contra propunerei luĭ Dr. Ludwig: El ḑice, că fie-care student trebue sĕ se înscrie în secțiunea acelui stat, în care îșĭ are cetățenia: d. e. un student, cetățean rus, care studiéză în Anglia, nu s'ar cugeta atuncĭ de sigur a se înscrie în secțiunea statului rusesc; ce avantage ar puté el avé dela o secțiune așa îndepărtată și cum sĕ-șĭ esercteze drepturile și datoriile sale?

In schimb, conform propunerei luĭ Dr. Giglio-Tos, cu preferarea naționalității, se găsesc remedii și pentru acésta, cu atât mai vîrtos, că admite esistența consulatelor de diferite naționalitățĭ în orașe strĕine.

*) Propunere făcută de Dr. Giglio-Tos primită cu unanimitate, minus un vot.

*) V. memoriul recent al luĭ L. Bolcaș.

---

tocmai ca plăcintele românescĭ, cópte pe lespede de mama domnului profesor Moldovan, ca balmoșul pe care-l mânca, cum scrie domnia-sa, la locul numit „repausul“ luĭ Pavel, și mămăliga cu lapte, care, după cum spune d-l Moldovan, era cina ḑilnică a episcopului.

Eu am avut fericirea de a vedé pe episcopul Pavel prima-dată în Șomcuta-mare, în anul 1869 la 10 și 11 August, cu ocasiunea adunării generale a „Asociațiunei pentru literatura rom. și cultura poporului român“. Dintre membrii „Asociațiunei“ adunațĭ în numĕr mare în sala municipiului, se ridică o figură de preot simpatică, și propune trimiterea unei deputațiunĭ, care pe președintele „Asociațiunei“ Ladislau Vas. Popp, sĕ-l invite la ședință. Propunĕtorul era Mich. Pavel, vicariul marmațian, care de tóte părțile era întîmpinat cu simpatie. M'am grăbit și eu a-i face cunoscința. Fiind apoi amêndoi aleșĭ membrii în comisiunea pentru propunerĭ, acolo am avut ocasiune a cunósce mai de aprópe pe vicariul Pavel și a admira simțĕmintele luĭ bune și cugetul nobil pentru tot ce e bun și folositor nemului sĕu și culturei poporului românesc. Intre agendele acelei comisiunĭ se afla și un memoriu al Marmațienilor, în care se cerea sprijinul moral al „Asociațiunei“ pentru proiectatul gimnasiu românesc în Seinĭ. In raportul, pe care vicariul Pavel ca referent *ad hoc* al comisiunei l'a presentat adunării, se ḑicea:

„Un popor fără cultură, e nu numai orb spiritualminte, ci e desprețuit, batjocurit, maltratat, tras-împins și suprematisat în tot modul, de către cei mai avêntați decât el. Cultura e lumina minții! „De va umbla cineva ḑiua, nu se va poticni, că vede lumina lumei acesteia. Éră de va umbla cineva nóptea, poticni-se-va, că lumină nu este întru el“.

Astfel cugeta la 1869 vicariul Pavel asupra luminărei poporului românesc, astfel a cugetat întrégа sa viĕță, și decă provedința nu i-a conces, ca cu sprijinul altora sĕ-șĭ vadă împlinit idealul sĕu dela 1869: înființarea unui gimnasiu românesc la Seinĭ, bunul Dumnedeu i-a dat mângâierea de a înființa pentru cultura némului sĕu, cu puterĭ proprii, mărețe institute în Beiuș și Oradea-mare.

Pe episcopul Pavel câțĭ numai l'au cunoscut, îl stimau și iubiau. De o deosebită stimă și iubire s'a bucurat și din partea fraților sĕi episcopĭ, despre ce am avut ocasiune a mĕ convinge în persónă, când în anul trecut la 28 Aprilie am avut rara fericire, de a întruni întreg episcopatul greco-catolic român: pe Metropolitul și cei treĭ episcopĭ 'sufraganĭ, la mine la prânḑ. Vr'o câte-va óre petrecute în înalta lor societate, mĭ-a dat ocasiunea, de a observa deosebita atențiune și iubire, ce au manifestat cei treĭ archierei față cu colegul lor, episcopul Mihail.

Episcopul Mihail Pavel, cu afibilitatea și bunătatea inimei sale, șĭ-a câștigat însĕ iubirea și stima nu numai a coreligionarilor sĕĭ, ci a tuturor ómenilor de bine cu carĭ venea în contact. In 1874 orĭ 1875, din Elŏpatak (Vâlcele), unde se afla la cură, venise la Brașov, sĕ-șĭ visiteze cunoscuții, mi-se pare pe George Barițiu și Iacob Mureșianu. In urma cunoscinței dela Șomcuta-mare, m'a visitat și pe mine. Când era sĕ se întórcă la Elŏpatak, eu l'am petrecut până la omnibusul, ce pleca dela Otelul Nr. 1, spre Elŏpatak. Episcopul nu era în reverendĭ îmbrăcat, ci în civil popesc, cu un roc negru lung, care îĭ da însĕ înfățișare de preot. Când am sosit la otel, omnibusul era mai întreg ocupat de óspețĭ călĕtorĭ, între carĭ erau și vr'o câți-va fruntașĭ românĭ din Brașov, carĭ mergeau sĕ-șĭ vadă familiile în Elŏpatak. Aceștia aflând, că preotul pe care-l petrecusem eu la omnibus, vré sĕ mérgă la Elŏpatak, îndată-i făcură loc între dênșii și cu cuvintele: „poftesce domnule părinte“, îl invitară sĕ ocupe loc. Episcopul, fără mult ceremonial, șĭ-a ocupat locul în omnibus. Ce mare le fu însĕ mirarea cunoscuților mei, când i-am presentat după nume, episcopului gr. cat. din Gherla Mihail Pavel. Aceștia apoi întorșĭ dela Elŏpatak, nu puteau destul lăuda afabilitatea și amabilitatea episcopului, despre ale căruia virtuțĭ erau de tot încântațĭ.

Cine a avut fericirea de a fi fost vr'o-dată în societatea episcopului Pavel, cu bucurie căuta ocasiunea de a-se mai întâlni cu acest prelat nobil la inimă și în fapte. Așa speram și noi, că mulțĭ anĭ vom avé fericirea, de a petrece a doua ḑi de Rosalii la casa și masa acestui mare bărbat. Mórtea crudă însĕ ne-a frânt acéstă speranță, și pentru a doua ḑi de Rosalii, pe care doriam ca și în ĕst-an sĕ o petrecem la ospitala sa casă, ni-a păstrat numai doliul profund și adênca tristeță de care ne este copleșită inima, pentru perderea acestui distins patriot și mare binefăcĕtor al némului nostru.

Budapesta, a doua ḑi de Rosalii 1902.

Unul din óspeții episcopului.

Cred, că ajung acestea și că în mințile vóstre s'a întipărit deja convingerea, că singura împărțire posibilă e aceea după naționalități și că fie-care trebue sĕ fie liber de a-se înscrie în secțiunea națională, pe care o preferă!

Am adăogat argumente suficiente la acelea aduse de Dr. Giglio-Tos; permiteți-mĭ, că după-ce am vorbit la rațiunea vóstră, sĕ vorbesc și inimilor vóstre:

Constrînșĭ prin destinul advers, de a trăi cu gințĭ strĕine, a trăi departe de patria nóstră, către care inimile nóstre vecĭnic tind cu o durerósă nostalgie, sĕ ridicăm sus stégul sacro-sanct al naționalității și sĕ-l arătăm voue fraților, pentruca tarĭ prin sprijinul vostru frățesc, sĕ ne fie dat a triumfa asupra acelora, carĭ vor a ne călca drepturile.

Continua luptă în părțile nóstre, pentru a conserva neatins patrimoniul național de asupririle adversarilor, ne face păzitorĭ trejĭ ai limbei nóstre și datinelor nóstre; amenințațĭ încă și acuma în cel mai sacru al nostru ideal, simțim, că avem dreptul și datoria de a stringe firele și de a vĕ striga tuturor, carĭ sunt adevĕrațĭ Italienĭ, așa-dér tuturor: „La luptă!“

Considerațĭ așa-dér cât ne zace la inimă, ca referendul sĕ afirme în mod solemn, ceea-ce representanții voștri au aprobat cu voturĭ unanime la congresul din Roma. Alergațĭ numĕroșĭ a depune în urnă bila care va face sĕ triumfeze principiul sacrosanct al naționalității. Cu frățesc afect vĕ salută.

Viena, 21 Maiŭ 1902.

(Trad. de O...) *Virginio Calegari.*

Declararea deputatului Pavlovicĭ.

In ședința de ierĭ a camerei ungare deputatul naționalist sêrb *Lyubomir Pavlovicĭ* a declarat, că tot ce s'a scris și s'a dis despre el, că ar fi insultat în Chichinda-mare pe elevii unui internat din Zemplin fiind-că au cântat cântecile maghiare „Szozat“ și „Himnus“, *nu corespunde realității.* El a fost consternat vĕdênd, că afacerea a fost adusă înaintea parlamentului, fără ca sĕ fi premers cercetarea judecătorescă. Ceea-ce scriu diarele e neesact, și camera trebuia sĕ aștepte resultatul cercetării înainte de a-l condamna (Strigărĭ: S'audim cum s'a petrecut lucrul!) *Pavlovicĭ* se rógă, ca camera sĕ nu-șĭ dea sentința, până ce nu va fi terminată cercetarea; o asigură, că este *nevinovat* de delictul, ce i-se impută.

Veszi-Weiss dice, că a sciut înainte, că Pavlovicĭ va nega totul. El și cu deputatul Mihael Nagy au făcut însĕ în acéstă afacere o anchetă privată.

Buzath: Nimenĭ nu v'a însărcinat sĕ o facețĭ.

Veszi-Weiss: Consciința nóstră patriotică ni-a impus sĕ făcem anchetă. Am ascultat pe elevi, ale căror depunerĭ au confirmat starea faptică a lucrului. Tot așa au confirmat'o și depunerile personalului dela gară.

Deputatul *Nagy* confirmă și el tóte depunerile antevorbitorului.

Rátkay doresce, ca guvernul sĕ dea o declarație.

Ministru-prešed. *Szell*: Așĭ crede, că ar fi mai corect sĕ așteptăm mai întâiu procedura legală, lăsându-i curs liber, decât sĕ ne amestecăm în acéstă afacere, înainte de ce s'ar face investigațiunea. Insinuarea lui Ratkay, că guvernul ar fi indiferent pentru sentimentele naționale, o resping cu tótă energia (Aplause)

Olay readuce în memorie casul lui Miletic̆ și dice, că în asemenea mod ar trebui sĕ se procédă și contra lui Pavlovicĭ. Și Sasul Lurtz ațîță în contra patriei. Trebue sĕ se facă odată ordine. Decă acești ómenĭ au comis trădare de patrie, 'i sfătuesc a nu mai veni în cameră, căcĭ riscă de a fi dațĭ afară de el însușĭ, cum i-a făcut'o la timpul sĕu lui Lepsenyi.

Col. *Szell* dice, că casul citat de antevorbitor (cu Lepsenyi) s'a referit la un fapt dovedit, pe când aicĭ ișĭ stau față 'n față doue espunerĭ contrare. Se rógă încă-[illegible], ca camera sĕ aștepte mai întâiu resultatul cercetării judecătorescĭ.

Pavlovicĭ (după-ce se ridică, se nasce un mare sgomot. Din tóte părțile se aud strigărĭ contra lui): Mĕ oblig pe cuvêntul meu de onóre, că în acel cas, când resultatul cercetării judecătorescĭ ar confirma acusațiunea, *voiŭ renunța de bună voie la mandatul de deputat.*

Krasznay cere sĕ se constitue o comisiune de investigare parlamentară.

Vicepreșed. Daniel: Rog pe d-l vorbitor de a face în privința acésta eventual o propunere formală.

Camera, după acésta probă de „toleranță“ și de „patriotism“, trece la ordinea dilei.

SCIRILE DILEI.

— 5 (18) Iunie.

Inundațiile din Maramureș și din comitatele Solnoc-Dobâca și Bistrița-Năsĕud au pricinuit pagube enorme. Asupra orașului Deșiŭ s'a năpustit plaga cu o forță elementară. O asemenea inundație nu s'a pomenit dela 1863. In diua de 12 Iunie la órele 5 p. m. a început o plóiă torențială, care a durat necontenit până la miedul nopții, apoi cu intermitențe, până diminéța la 6. Intâiŭ a eșit din albia sa pĕrăul ce curge prin oraș, cu numele Saica. Mai multe case au fost ruinate, locuitorii au fost salvațĭ cu mare greutate de către batalionul de honvedĭ. Clopotele dela biséricĭ sunau lugubru și ómenii plângeau desperațĭ pe ruinele avutului lor. După pĕrăul din Deșiŭ s'a revărsat și pĕrăul Deberke din hotarul fructifer al Șomcutului. După păraie a venit apoi Someșul unit, care a inundat gara, atelierul gării, depositul de dóge și lemne, ruinând corpul liniei ferate și nimicind sĕmĕnăturile pe un teritoriu de peste 20,000 jughere. Este îngrozitóre desperația locuitorilor, cărora înghețul târdiu le-a nimicit pómele și carĭ îșĭ vĕd adĭ nimicite prin inundație și sĕmĕnăturile. Valurile furióse duceau tot ce găsiau în cale: obiecte, instrumente, gardurĭ, părțĭ de edificii, vite și chiar și cadavre de ómenĭ. Din diferite părțĭ ale țĕrii ne sosesc vești triste despre stricăciunile colosale causate de inundărĭ, rupere de norĭ și grindină. Adĭ nópte am avut și aicĭ în Brașov o plóie torențială, care a durat mai multe óre.

Planurĭ de maghiarisare. Șvabul maghiarisat *Herczeg* (Herzog) Ferencz publică în „Budapesti Hirlap“ o serie de articole despre „cestiunea națională germană“, în care se ocupă de acțiunea, ce ar fi sĕ se pornéscă față cu deșteptarea conscienței naționale la Șvabĭi din Ungaria și pentru maghiarisarea naționalităților. El spune, că nu află de necesar maghiarisarea țĕrănimei; căcĭ, decă elementele culte ale țĕrii vor fi odată esclusiv cucerite pentru maghiarism, atuncĭ nouele elemente eșite din massele poporului naționalităților vor deveni maghiare și statul va fi „curat maghiar“. Dice, că el bucuros ar concede, ca în școlele primare (elementare) ale naționalităților sĕ se învețe în limba maternă, dér în schimb ar dori *maghiarisarea tuturor școlelor secundare și superióre*, bine înțeles că și seminariile teologice și preparandiile. Poporul nu s'ar turbura, ér Ungurii ar câștiga mult. Spune mai departe, că causa maghiarisării póte fi mai cu efect ajutată prin întroducerea administrației de stat, prin politică economică, prin îndepărtarea „agitatorilor“ și încheie astfel: „Maghiarii n'au pierdut încă lupta pentru statul unitar național, căcĭ nicĭ măcar ciocnire n'au avut până acum. Decă însĕ ei vor sĕ trăiéscă și sĕ domnéscă în țera acésta, *trebue sĕ se înarmeze*“. — Étă un nou fel de *înarmare*. Ea a costat și va costa țera și pe nefericitele-i popóre grozav de mult de dragul unei utopii, care pe lângă că e nerealisabilă, mai e și în gradul suprem imorală.

Afacerea stindardului regimentului din Clușiŭ continuă sĕ agite pe „patrioții“ din metropola ardelénă a șovinismului maghiar. Se scie, că ministru-președinte Szell a declarat în dietă, că emblema de pe stindardul regimentului a fost pusă în mod nelegal. In urma acésta Ungurii din Clușiŭ au renunțat de a participa la sĕrbărĭ. „Kel. Ért.“ anunță acum că comanda regimentul a făcut așa de bine și a șters din lista participanților pe aceia dintre cetățenii Clușiului, carĭ era sĕ bată și ei câte-o țintă în stég.

Cap de acusație. „Bud. Hirlap“ face cap de acusație din împrejurarea, că „Drapelul“ din Lugoșiŭ a combătut, pe deplin just și întemeiat, ordonanța lui Wlassics privitóre la predarea religiunei în școlele primare ale statului. Fóia șovinistă, drept insinuare, spune că confratele nostru lugoșan „stă aprópe de episcopul Dr. D. Radu din Lugoș“, apoi adaugă: „După cum se vede din articol, acésta e o *negare pe față a supunerei* față de ordinațiunile guvernului maghiar“. — Cine nu vede, care este obiectivul acestui atac veninos?

Numĕrul Jidovilor. După ultimul recensĕmênt, numĕrul Jidovilor din Ungaria se presentă cu cifra de 851.378 (4.9%) față cu 725.222 (4.7%) din anul 1890. Un spor mai mare se observă în Maramurĕș, cu 56.006 față cu 45.073. (Sighet: 6375, Hust: 1807, N. Bocskó: 1054, Borșa: 1972, F.-visó: 2499). In orașul Muncaciu numĕrul lor s'a urcat dela 5049 la 6567, Beregszász dela 2100 la 2770, Ungvar dela 3738 la 4560. O urcare însemnată a numĕrului Jidovilor se observă în *Oradea-mare*, Dobrițin, *Sătmariu, Arad, Clușiu, Timișóra, Deșiŭ*, Ermihalyfalva,, *Bistriță, Sibiiu* și *Brașov*, apoi în comitatele *Bistrița-Năsĕud, Solnoc-Dobâca, Brașov, Ciuc. Sibiiu.*

Logodnă princiară. Din *Petersburg* se anunță, că marea ducesă *Elena Vladimirovna* s'a logodit cu prințul grecesc *Nicolae.*

Scuse. Advocatul Dr. I. Farkas din Deșiŭ a înaintat la 1900 un memoriu ministrului de interne, în care acusa pe fișpanul de atuncĭ br. Bornemissza de diferite malversațiunĭ. I. Farkas a fost dat în urma acésta în judecată pentru calomnie. Afacerea s'a terminat acuma prin o declarație a advocatului, pe care o publică în diarele maghiare, cerêndu-șĭ scuse dela baron și recunoscênd, că a fost indus în eróre.

Ordinea examenelor

publice de maturitate și de clasă de încheiere, care sĕ va ține cu elevii școlei comerciale superióre gr. or. române din Brașov la finea anului școlar 1901—1902.

Examenul de maturitate se va ține la 13 și 14 Iunie v. a. c. în sala festivă a edificiului central. La acest examen, deschis pentru publicul mare, nu pot lua parte școlarii.

Examenele de clasă se vor ține în sala clasei a doua în dilele următóre dela 7—12 óre a. m., cum urméză:

Miercurĭ, în 19 Iunie v. cl. I. comercială. 1. Religiunea prof. Dr. St. Stinghe. 2. Româna prof. A. Bârseanu. 3. Istoria, prof. G. Vătășan. 4. Matematica, prof. A Ciortea.

Joi în 20 Iunie v. Cl. II comercială. 1. Religiunea, prof. Dr. St. Stinghe 2. Româna, prof. A. Bârseanu 3 Cunoscințe de drept prof. I. Socaciu. 4. Aritmetica comercială prof. I. C. Panțu. 5. Francesa prof. I. Pricu.

Vinerĭ în 21 Iunie v. cl. I. comercială. 1. Fisica prof. A. Ciortea. 2. Francesa prof. I. Pricu. 3. Pincipii com. prof. I. Socaciu. 4. Germana prof. I. Pricu.

Sâmbătă în 22 Iunie v. cl. II. comercială. 1. Maghiara prof. Dr. I. Bunea. 2. Matematica prof. A. Ciortea. 3. Geografia prof. A Bârseanu. 4. Germana prof. A. Vlaicu.

Marți, în 25 Iunie v. cl. I. comercială. 1. Maghiara prof. I. Pricu. 2. Aritmetica com. prof. I. C. Panțu. 3. Geografia A. Bârseanu.

Miercurĭ, în 26 Iunie v. cl. II. comercială. 1. Economia prof. I. Socaciu. 2. Chemia și Merceologia prof. A. Vlaicu. 3. Istoria prof. G. Vătășan.

Sâmbătă în 29 Iunie v. după serviciul divin, la care vor participa toți școlarii, sĕ va încheia în mod solemn anul școlar 1901/902 distribuindu-se premiile în sala cea mare a institutului.

La încheierea anului școlar în *29 Iunie*, fiecare școlar va primi testimoniul școl. și un exemplar din Anuarul școlei. Școlarii absențĭ nu vor primi anuarul școlei.

La examenele acestea precum și la festivitatea de încheiere a anului școlar sunt invitațĭ cu tótă stima părinții, amicii și binevoitorii acestor școle.

Brașov, în 1 Iunie v. 1902.

Direcțiunea.

Literatură.

A apărut „***A treia carte de cetire*** pentru copiiĭ și copilele din anul 3 și 4 de șcólă, întocmită de mai mulțĭ prietinĭ ai școlei. Ediția II revĕdută. Aprobată prin ordinul ministrului reg. de culte și instrucțiune publică în Februarie 1899. — Editura Librăriei Ciurcu, Brașov. Prețul 1 cor. 30 b.

„***Cântărĭ liturgice***“ (Liturgia a I. Chrisostom) pentru cor de copii (3 vocĭ) compusă de Timotei *Popovicĭ*, o broșură de peste 20 paginĭ, care euprinde tóte cântările și rĕspunsurile usitate atât de liturgia de Duminecă cât și la prasnice, cu axion și doue pricesne, ear ca adaus sĕ mai află și axionul „Cuvine-se cu adevĕrat“ compus pe basa melodiei glasului al 4-lea pentru cor de bărbațĭ. Cântările melodióse și ușóre, ce sĕ cuprind în acéstă broșură, transpuse cu un ton mai sus, se pot cânta și cu cor de bărbațĭ, Prețul liturgiei în legătură de lux este 3 cor.+20 fil. porto (franco, sub bandă).

Axionul pentru cor de bărbațĭ se află și în ediție separată cu prețul de 60 fil.+10 fil. porto. Ambele se pot procura dela autor trimițênd prețul înainte, séu cu rambursă.

ULTIME SCIRI.

Seghedin, 18 Iunie. Artur Korn redactor la „Gr. K. Ztg.“ a fost condamnat de curtea cu jurațĭ *la 6 lunĭ închisóre* și *200 cor. amendă.*

Bucurescĭ, 17 Iunie. Congresul *Ligei culturale*, ce s'a ținut Duminecă și Lunĭ la Ateneul român, a fost animat. In noul comitet au fost aleșĭ d-nii: Petre *Grădișteanu*, Michail *Vladescu*, Dr. George *Popovicĭ* (Bucovina), general N. *Balaban*, Aurel C. *Popovicĭ*. A D. *Florescu*, Em. *Antonescu*, Toma *Dobrescu*, și G. *Ionescu-Gion*. Censori: Ulpiu Hodoș, Gr. N. Balotă și C. Tălășescu. D-l L. Cazzavillan a fost ales membru de onóre.

POSTA REDACȚIUNEI.

Lăpuș. Tuturor acelora, carĭ, adunațĭ la nuntă, și-au adus aminte de noi, trimițêndu-ne cordiale salutărĭ — le adresăm afectuóse mulțumirĭ.

Sosițĭ în Brașov.

Pe diua de 17 Iunie 1902.

Hotelul Pomul verde: Schick, Szendrey, Krauss I, Krauss K, Krauss H, voiagiorĭ din Budapesta; Nagy, cioplitor de pétră, Clușiŭ; Tenea, inginer, Ploiescĭ; Fuhn, hotelier, Pârvănescu, privatier Bucurescĭ; Rosenberg, inginer, Comanescu, funcționar, Câmpina; Gaal, notar, S. S. Georgiu.

Hotel Europa: Roth, Benedek, Reiner, Morgenstern, voiagiorĭ din Viena; Fischer, Muncaciu; Kohn, Dörner, Deutsch, Viena; Sgardelli, comerciant, Brăila.

Hotel Orient: Szatizku, adm. de spital, Giula, Secereanu, comerc. Câmpulung, Pârvulescu, privatier, Rucăr; Dr. Hárday, practicant la tribunal, Turda; Czink, proprietar Clușiŭ.

Hotel Grand. Rasievicu, com. Bucurescĭ.

Hotel Bucurescĭ: Reizinger, Sibiiu, Szöllösy, S. Udvarhely, Schneider, Clușiŭ, Reiss, Focșanĭ; Malinek, locot. c. și r. Seghedin, Rosenfeld, Hoffmann, Stern, Hauser, Golderberger, Wiener, voiagiorĭ Budapesta.

Mulțumită publică. Societatea de asigurare *„Phönix“*, la care mi-a fost asigurată casa, cu ocasiunea incendiului ce mi-s'a întîmplat, mi-a plătit fórte punctual prețul de asigurare, pentru care îi esprim mulțumita mea și o recomand în atențiunea on public. Cărpiniș Iunie 1902. — *Nicolae Dogaru.*

Proprietar: ***Dr. Aurel Mureșianu.***
Redactor responsabil: ***Traian H. Pop.***

Dela „Tipografia A. Mureşianu“ din Braşov, se pot procura următórele cărţi:

(La cărţile aici înşirate este a se mai adauge pe lângă portul postal arĕtat, încă 25 banĭ pentru recomandaţie.)

Cărţi pentru comercianţi şi funcţionarĭ de bancă:

Introducere în contabilitate şi contabilitatea în partidă simplă, de I. C. Panţu. O carte bună pentru a învĕţa cu uşurinţă contabilitatea. Paginĭ I—VIII + 213. Preţul 2 cor. (+ 20 b. p.)

„Curs complet de corespondenţa comercială“ de *I. C. Panţu.* Conţine modele de circulare, scrisorĭ de informaţiunĭ, recomandaţiunĭ şi acreditive; scrisorĭ în comerciul cu mărfurĭ, comisiune şi espediţiune; cestiunĭ cambiale, afacerĭ cu efecte, monede, cupóne etc. Preţul 3 cor. 20 b. (+ 20 b. p.)

Al doilea capitol din contabilitatea duplă, de *I. C. Panţu.* Acéstă broşură conţine: *afacerile de credit cambial şi afacerile de bancă.* Preţul broş. 2 coróne (+ 10 banĭ porto).

Procent, Promil, Interese şi Teoria conturilor curente de *I. C. Panţu.* Arată calcularea intereselor pe anĭ, pe lunĭ şi pe ḑile într'un mod practic; sunt mai multe esemple esplicate amĕnunţit. Preţul 80 b. (+ 10 b. porto.)

Un capitol din *Contabilitatea duplă* de *I. C. Panţu.* Tractéză principiile contabilităţiĭ duple ilustrate cu diferite esemple. Preţul 1 cor. (+ 10 b. p.)

Cărţi de rugăciunĭ şi predicĭ.

Anghira Mântuireĭ, cărticică de rugăciunĭ şi de cântărĭ pentru mângâerea sufletéscă *Ediţ. IV. corectată.* Gherla. Preţul unuĭ es. în păreţĭ tarĭ coloraţĭ 70 banĭ. (+ 10 b. porto.)

Mărgăritarul Sufletuluĭ, carte de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită pentru tóte trebuinţele vieţiĭ. *Ediţiunea IV.* Gherla. Conţine peste 343 pag. Legată costă 1 cor. (+ 10 b. porto).

Micul mărgăritar sufletesc, cărticică de rugăciunĭ şi cântărĭ, întocmită mai ales pentru copiiĭ maĭ mărişorĭ. Legată costă 44 banĭ (+ 5 b. porto).

Carte de rugăciunĭ, cererĭ şi laude întru onórea Preacurateĭ Fecióre Maria pentru folosul şi mângâiarea sufletelor. Preţul legat 40 banĭ (+ 5 b. porto).

Cuvêntărĭ bisericescĭ scrise de Ioan Papiu Tom. III Preţ. 3 cor. pl. 20 b.

Cuvêntărĭ bisericescĭ de *Ioan Papiu:* tomul I, III şi IV cuprinde cuvêntărĭ bisericescĭ acomodate pentru orĭ-ce timp; şi pentru tóte sĕrbătorile de peste an. Pe lângă predicĭ, se mai află în text câte-o instructivă notiţă istorică privitóre la însemnătatea diferitelor sĕrbătorĭ. Fiă-care tom separat costă 3 cor. (pl. 10 b. porto)

Predicĭ pe tóte Duminecile şi sĕrbătorile de peste an, Vol. I. de *Em. Elefterescu,* cunoscut atât de bine în cercurile românescĭ din numĕrósele sale scrierĭ. Are 250 pag. Preţul cor. 3 (+ 20 b. por.)

Predicĭ pentru Duminecile de peste an, compuse după catechismul luĭ Decharbe, de *V. Christe.* Conţine predicĭ dela Dumineca XI după Rosalii până la Dumineca Vameşuluĭ. Preţul cor. 1.60 (prin postă cor. 1.70.)

Cuvêntărĭ funebralĭ şi iertaţiunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, de Ioan Papiu Preţ. 3 cor. pl. 30 b.

Cuvêntărĭ bisericescĭ pre serbătorile de preste an scrise de Ioan Papiu. Preţ. 3 cor. pl. 30 b. porto.

Cuvêntărĭ funebrale şi iertăciunĭ pentru diferite casurĭ de mórte, întocmite de *Ioan Papiu.* Conţin vre-o 400 pag. Preţul 3 coróne (+ 20 b. porto.)

„Caractere morale, esemple şi sentinţe alese din istoriile şi literaturile popórelor vechĭ şi moderne“ de *Ioan Popea.* Preţul cor. 2.50 (cu posta cor. 2.70.) Pentru România 3 Lei, la care este a se adauge şi portul postal.

„Cartea Dureriĭ“ de Emil Bougaud, tradusă din originalul frances de Iacob *Nicolescu.,* editura luĭ Dr. E. *Daianu.* Tipografia luĭ HeinerichUhrmann din Timişóra 1895 O cărticică de mângâere sufletéscă, care costă legată 3 coróne plus 10 banĭ porto. — Se află de vîndare la Tipografia *„A. Mureşianu“.*

Cursul la bursa din Viena.

Din 17 Iunie n. 1902.

Renta ung. de aur 4%	120.75
Renta de coróne ung. 4%	97.95
Impr. căil. fer. ung. în aur 4½%	119.—
Impr. căil. fer. ung. în argint 4½%	100.—
Oblig. căil. fer. ung. de ost I. emis.	119.—
Bonurĭ rurale ungare 4%	97.75
Bonurĭ rurale croate-slavone	98.—
Impr. ung. cu premiĭ	206.50
Losurĭ pentru reg. Tiseĭ şi Seghedin	168.75
Renta de argint austr.	101.70
Renta de hârtie austr.	101.55
Renta de aur austr.	120.95
Losurĭ din 1860.	153.15
Acţiĭ de-ale Băncei austro-ungară	15 78
Acţiĭ de-ale Băncei ung. de credit	701.—
Acţiĭ de-ale Băncei austr. de credit	683.—
Napoleondorĭ	19.07
Mărcĭ imperiale germane	117.37½
London vista	240.20
Paris vista	95.27½
Rente austr. 4% de coróne	99.80
Note italiene	93.85

Cursul pieţei Braşov.

Din 18 Iunie n. 1902.

	Cump.	Vênd.
Bancnot rom.	18.90	18 94
Argint român.	18.80	18.88
Napoleond'orĭ.	19.04	19.07
Galbenĭ	11.20	10.30
Ruble Rusescĭ	2.54	—.—
Mărcĭ germane	117.25	—.—
Lire turcescĭ	21.40	21.50
Scris. fonc. Albina 5%	101.—	102 —